

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se scotesc după tarifă cu prețuri foarte moderate

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

La luptă!

Alegători români!

Voi falnici fii ai poporului scoboritor din nobil neam, — azi aveți privilegiul să faceți, că lumea din țară și din afară, să vă acopere cu aplauzele ei ori cu hula ei, — după cum va fi ținuta voastră la aceste alegeri!

Azi, că s'a hotărât ca și noi Românii să intrăm cu candidații din sinul poporului nostru în luptă, — azi toată lumea străină se uită la noi, să vadă că cine s'a mișcat adecă, niște bărbați voinici, un popor trezit la dorințe mai bune, — ori un popor de slugi, care poate fi bătut cu o vorbă încrunțată sau cu o băncuță de-alui Juda?

Alegători români!

Comitetul național vi-a dat și DVoastre aproape în fiecare cerc câte un candidat, un Român din cei mai aprigi. El e bun, e vrednic de încrederea voastră! Vă va spune prin vorbirile sale de program că ce vrea. El vă chiamă cu drag în jurul lui. Ascultați glasul lui. Îl cunoașteți. Credeți în el. Urmați-l. Timp să vă cerceteze pe toți nu-i ajunge. Dar și prin apelul de mai jos el vă spune ce vrea, ce va cere pentru voi și pentru noi Românii toți.

Fiți azi eroi, că biruința voastră va face bucurie tuturor inimilor române!

Sus inimile! Nu vă dați nici înfricați, nici cumpărați!

APEL

Stimaților alegători și iubitorilor frați!

Numindu-mă Comitetul central electoral al partidului nostru național de candidat în cercul D-Voastră pentru de-a fi ales deputat și fiindcă din cauza scurtămei timpului nu mă pot prezenta în fiesce-care comună pentru de a'mi desfășura programul politic, țin a vă aduce la cunoștință, că programul meu este programul nostru național dela 1881, însă cu adausul Conferenței electorale ținute în 10 Ianuarie la Sibiu, care a enunțat lipsa revizuirii lui în oarecari puncte.

Ținta principală a politicii mele naționale va fi a stărui pentru *garantarea existenței noastre naționale*. În consecință: combaterea fățișă a tuturor tendințelor de desnaționalizare a poporului nostru!

Voiu pretinde deci conform enunțatiunilor Conferenței dela 10 Ian. a. c. din Sibiu:

1. Cea mai deplină recunoaștere a poporului român de *individualitate politică* alcătuitoare de stat și asigurarea dezvoltării sale etnice și constituționale prin instituțiuni de drept public, pe lângă susținerea intactă a *integrității statului țerilor coroanei sfântului Ștefan*.

Totodată dorim realizarea acelor postulate și pentru celelalte popoare cari toate de împreună constituiesc statul ungar.

2. În interesul binepriceput al patriei, insistăm pe lângă susținerea neștirbită a unității armatei comune, în conducere, administrație și limba de comandă, dar cerem de altă parte respectarea și uzul mai intensiv al limbei fiecărui regiment.

Pretindem scărițarea timpului de serviciu dela 3 la 2 ani și curmarea tendințelor de maghiarizare și în armată.

3. Nu numai că pretindem din nou, conform programului național, punerea în deplină vigoare și respectarea legii despre egala îndreptățire, ci pretindem revizuirea și conformarea tuturor acelor legi ulterioare, a căror dispoziție tae în principiile acelei legi fundamentale. În consecință pretindem ca în administrație, justiție și instrucțiune, uzul limbilor popoarelor din patrie prin lege să fie asigurat în așa măsură și în așa chip, ca fiecare popor din patrie să fie judecat administrat, instruit, în limba sa proprie, drept ce funcționarii publici în fiecare ținut să fie aleși ori numiți dintre fii poporului care îl locuiește, ear dacă n'ar sta la dispoziție atari, la tot cazul funcționarii publici să cunoască în graiu și scris limbile acelor popoare, în mijlocul cărora sunt aplicați.

4. Pretindem *autonomie deplină pentru toate profesiunile* și cerem, ca tuturor profesiunilor, în proporțiune cu numărul sufletelor de credincioși, din visteria statului să li-să pună la dispoziție mijloacele materiale, cari sunt de lipsă pentru administrarea bisericilor, dotarea preoților și susținerea școalelor confesionale astfel, ca în țeara întreagă instrucțiunea elementară să fie absolut gratuită. Pretindem *obligativitatea căsătoriei bisericesti și ștergerea legii inconfesionalismului*.

Pretindem, ca în școlile primare de stat sau comunale, unde majoritatea locuitorilor e română, limba de propunere să fie românească. Încât pentru școalele confesionale vom protesta solemn în contra proiectului de lege al ministrului de culte referitor la revizuirea învățământului primar și în contra tendințelor depuse în acel proiect.

5. Pretindem autonomia deplină a comunelor și a cercurilor administrative și arondarea lor cu deosebită considerare la limitele de limbă a popoarelor din țară; pretindem alegerea funcționarilor administrativi din popor cu eschiderea dreptului de candidare și desființarea instituției viriliștilor.

6. Cerem lege electorală pe baza *sufragului universal* și arondarea cercurilor cu număr egal al alegătorilor, votare secretă în sediile notariale în-

naintea unei comisii ambulante și reprezentarea minorităților în parlamentul țerii.

Pretindem să se garanteze prin lege dreptul de intrunire și asociare fără nici o restricțiune, pretindem votarea deplinei libertăți a presei, nelimitate în afacerile publice.

7. Cerem străformarea radicală a sistemului de dare, reducerea dării de pământ, preste tot introducerea contribuției progresive, scutirea de sub contribuție a minimumului de existență și desființarea dării de consum pentru articli indispensabili de alimentare.

8. Pretindem desființarea fidei-comiselor, improprietărea în măsură corăspunzătoare a agricultorilor prin vinderea în părțile sub condiții favorabile a moșiilor statului. Cerem inalienabilitatea și indivizibilitatea minimumului de proprietate și pretindem, ca în ținutul locuit de Români colonizările să se facă numai cu populațiune română. Pășunatul în pădurile statului să fie pe lângă taxă mică dat în arândă direct poporului, iar legea referitoare la păduri să fie schimbată mai spre ușorarea poporului.

Interesele muncitorilor să fie scutite în mod echitabil în raport cu munca lor, făcându-se imposibilă exploatarea lor din partea întreprinzătorilor. Prin instituție de stat să se introducă asigurarea obligătoare a muncitorilor pentru cazul de boală și bătrânețe, având să contribuie în acest scop statul, întreprinzătorii precum și aceia cari aplică muncitori. Nu mai puțin pretindem statificarea higieniei publice, medic și medicamente pentru săraci.

Bazându-mă pe acest program și pe trecutul meu politic de până aci, Vă rog a-mi sprigini cu toată căldura candidatura mea, pentru de a duce cauza noastră la isbândă!

În lupta electorală ce se va desfășura, onorea națională este în joc! Sper că simțul D-Voastră românesc, vă va da putere, ca steagul desfășurat în cercul D-Voastră să iasă cu cinste din luptă!

Cu toată stima și frăția:

Orăștie, 18 Ianuarie 1905.

Dr. Aurel Vlad,
advocat, fost deputat.

Lázár László!

Auzi tu vorbă! Chiar pe cine doarește administrația maghiară să pună de deputat în cercul românesc al Dobrei! Pe proprietarul *Lázár László* din Lăpușnic!

Dar știți voi Români din celelalte părți a cercului, cine e acest Lázár László pe lângă care vreau să vă tărăe slujbașii cei fără suflet și fără Dzeu? E un om neîndurat al poporului și care urește din inimă tot ce e românesc, e acela care nainte vreme, când era să capete bieții Români din acel ținut *pășuni* dela stat, — a făcut ce-a știut cu cei mai mari, și a luat *el singur* toată pășunea în arândă pe un preț de nimic, ca

să o poată apoi da el cu cât el vrea la săracii Români!

Intrebați numai pe Lăpușnicani de nu-i așa? Și apoi pe un astfel de om să-l spriginiți voi?

Din arênda astfel lesne luată, și dată apoi scump Românilor, și-a făcut bani și cu aceia vrea să cumpere acum sufletele Românilor?

Pfui în fața aceluia Român care se va lăsa momit de acest răuvoitor al poporului nostru!

Pentru-ce trebuie să alegem deputat naționalist?

(O voce din popor),

Mi-a spus-o un alegător din cercul Dobrei, din cercul bravilor, cari l'au scos în rândul trecut pe harnicul Dr. Aurel Vlad, învingător la alegere:

„Că bine, că Dr. Vlad n'a putut în scurta vreme să ne scape de toate necazurile, dar pentru aceea prin foc se știm că trecem, și-l vom alege iară. *Doar iocana sfântului încă o fii în casă și în toată ziua te rogi să te ajute și nu în toată ziua îți poate ajuta! Dar sfântul rămâne tot sfânt și rămâne tot podoaba casei tale, și vine vremea vremilor, când te-a ajuta!*“

„Așa stăm și cu alegerea candidaților naționali! Nici nu știm când pică vremea de te pot ajuta bine!

Ne trebuie o tălcuire mai frumoasă a înțelesului luptei pentru idealul național? **Horia.**“

Auzi, auzi!

Tremură pelea pe dușmanii nostri politici, decând au auzit că Românii de pretutindeni să pun pe lucru în fața alegerilor și vor să trimită în detă o ceată întreagă de bărbați naționali din cei mai aleși!

În deosebi au recori de „popii valachi,“ cari le vor arăta, acum mai ales ca ori când, prin conducerea poporului, că n'a perit virtutea străbună din pepturile poporului român! Le vor arăta că ei înșiși sunt tot vrednici urmași ai celor pe cari poetul națiunii îi chema cu cuvintele: „*preoți cu crucea în frunte!*“

În câteva foi din Pesta vedem scrisă știrea, pentru ei grozavă, că mai mulți preoți români, își adună alegătorii în biserică și acolo îi joară pe unul Dzeu că vor vota numai cu candidatul național!

Credem, ba chiar știm că avem astfel de preoți vrednici, cu inimă neînfrântă și neînfricată națională, și nu putem decât să-i admirăm pentru felul cum vreau să ție legați în jurul *neamului* și *credinței* poporului lor.

Din alte părți însă ne vine știrea, că poporul el însuși își chiamă preoții să adune pe toți alegătorii la un loc și să-i joare, că vor ținea unul cu altul ca frații, și nici Satan cu toată garda lui de — slujbași să vie, nu va

putea să se vire pîntre ei și să-i deslășească dela candidatul național!

Așa să fie!

Nu vă spăriați!

Prin Dobra se vorbesc lucruri de necrezut despre siluirea ce unii slujbași o încearcă asupra alegătorilor, indeosebi asupra unor preoți și învățători, amenințându-i că va fi așa și pe dincoala, că va urma asta și asta, (vor veni lăcuste și vor mânca cucuruzele de nu va ieși ales omul stăpânirii, Lázár László; un om fără nici o vrednicie pentru cerc!)

Alegătorii și fruntași! Nu vă temeți de nimic! Toate sunt apucături de corteși vicleni și mișei!

Voi n'aveți să ațîțați la ură contra statului, contra constituției, contra altei naționalități, n'aveți să corupeți, ear dacă cu *cinste* și omenie vă știți însufleți alegătorii pentru doritul vostru și al nostru al tuturor, pentru Dr. Vlad. — **n'aveți nici o teamă: n'are cine ce Vă face!** Voi vă folosiți numai de dreptul ce vi-l dă legea și constituția, și pentru asta nu vi-se poate mișca un fir de păr în cap!

Fiți cuminți și hotărâți!

Respingeți dela voi ori ce ispită, dar și ori ce înfricare!

Tot asemenea alegătorii din celelalte cercuri!

Foarte bine.

Primim dela un țăran fruntaș din o comună din cercul Vințului (unde candidează *Dr. Iuliu Maniu* din Blaj), următoarele șire:

„Dle Redactor! La cererea noastră a alegătorilor din comuna P. dl preot al nostru V. M. a compus o rugăciune anume, foarte frumoasă, pe care o va ceti cu ingenunchiare în ziua Bobotezei cum și în Dumineca viitoare, înaintea alegerilor de deputat, în care rogă pe Dzeu, că praznicul Bobotezului Domnului nostru Isus Christos, la care s'a văzut pogorit și Duchul Sfânt, — să-l prefacă estan în praznic de mare Botez al poporului român, trimițând și peste el Duchul sfânt ca să-l lumineze și intrarmeze cu putere de sus, spre a putea intra cu tărie în marea luptă de alegeri și biruitori să-i scoată pe toți candidații lui cei buni!

„Tot poporul e nebun de însuflețit de renașterea politică decretată la Sibiu și toți știu de rugăciunea Dlui preot, la care însă noi toți cerem, ca să adaugă și un *blăstăm*, o *afurisănie* sfântă, asupra tuturor acolora, cari în aceste zile mari, se vor abate dela calea cea dreaptă, și ar trece în stalul potrivnicilor.“

Nu avem nimic de adaus la această scrisoare. Ne bucurăm din toată inima de această mare însuflețire a poporului!

Dzeu să-i ajute! Acum ori nici odată!

Ca să știm însă cum să o vindem,
• dacă vrem să cumpărăm vagonul
din vorbă la prețul de 2 cor. 50 fil.
trebuie să alăturăm încă speșele și
anume:

Adusul dela gară să zicem 16 cor
Vama pentru pavaj . . . 8 „
Spese mărunte (ajutor etc.) 2 „
Tramisul inderet al sacilor 3 „

Totala Cor. 29 cor.

Aceste 29 coroane le împartim pe
660 ferdele (număr rotund) și avem
2900 : 660 = 454 adecă pe ferdela încă
circa 5 fileri.

In chipul acesta o ferdela de cu-
cucuruz a casa ne costă 2 cor. 50 fil.
ori 1 fl. 27 $\frac{1}{2}$ cr. Mai adaugând, ce se
perde cu transportul, ce se uscă —
o ferdela de cucuruz — oferit cu 830
maja metrică ne costă loco acasă in
Orăștie 1 fl. 23 cr. sau 2 cor. 56 fil.

In chipul acesta se poate face
socoteala cu grâu ovăs, secară
etc. etc.

Socoteala noastră ca cumpă-
rători, față de vânzător se pre-
sintă cam adese:

Ni s'au trimis:

102 măji adecă 10200 Kgrame cu-
euruz à 830. Prin urmare avem:

Brutto 10.200 Kgrame Tara (greu-
tatea sacilor socotind 130 saci à 0.85
Kgrame = 110 Kgrame, care se sub-
trag 10000 înmulțit cu 830 = 837 fl.
47 cr. sau 1674 cor. 94 fileri avem se
plătim pentru un vagon.

Dacă am cumpărat cucuruzul (ca
in cazul acesta) franco gara Orăștie
dar la primirea aceluia am plătit
fractul (costul transportului) acesta
fi subtragem din suma de sus și atunci
avem:

1674 cor. 94 fileri minus
zicem 110 „ — fractul plătit

1564 con. 94 fileri avem să-i
trimitem.

In chipul acesta se socotește
costul, cât ne costă bucatele acasă.

Având in satul ori ținutul nos-
tru măsura de 30 litri — la pre-
țul unei ferdele de 20 litri mai
adaugem jumătate, ca să vedem
cât ne costă.

In cazul dat am avea:

Pentru 20 litri 2 cor. 55 fil.

Pentru 20 litri 1 cor. 27 $\frac{1}{2}$ fil.

Prin urmare o măsură de 30 litri
ar costa acasă 3 cor. 82 $\frac{1}{2}$ fileri. S'au
având hectolitrul acela ne costă de
5 ori măsura de 20 litri și adecă 2
cor 55 fil. Înmulțit cu 5 = 15 cor. 75
fil. un hectolitrul.

Lucrul principal la cumpărări
și vânzări de bucate este că târ-
gurile aceste se fac foarte prompt,
adecă îndată ce primim un ofert
trebuie răspuns, căci altfel cel ce
oferește ori preț ori bucate nu
rămâne în obligo, adecă nu se obligă
să ne dea banii ori bucatele.

Oamenii nostri când voiesc
să și cumpere bucate din depăr-
tări, cu vagonul, să se îngrijască
mai întâiu de bani și de loca-
luri de imagazinare și apoi să ceară
oferte dela vânzătorii. Așa că
atunci când aceia fac oferte, ei
să le poată răspunde numai
decât.

Băncile noastre și in special
însoțirea „Agricola“ din Hune-
doara — pot și dau sprijinul tre-
buincios la vinderea și cumpărarea
bucatelor.

Informațiile trebuincoase, le
găsiți in seria acestor articole pe
care îi încheiem cu dorința, ca
frații nostri români îi vor pune la
suflet și nu se vor mai lăsa trași
pe sfoară.

Vasile C. Osvadă.

Cereți pentru citit

Raze de Lună

un elegant vo-
lum de Schițe
și Nuvele, de

V. E. MOLDOVAN.

Prețul unui volum 1 cor. 60 fil.

De vânzare la administrația foii „Libertatea“.

ASIGURĂRI

≡ contra focului ≡

In condițiile cele mai
favorabile, cu premii
mai ușoare ca la alte
bănci, primește

„Assicurazioni Generali“

cea mai mare bancă de asigurări
din AUSTRO-UNGARIA.

Are numai fonduri proprii
(avere agonisită în cei 70 ani de
când există) 228 milioane coroane.
In fiecare an crește această pu-
ternică bancă, cu câte 20,000,000
coroane, creștere curată.

Fiind așa bogată, și la prețui-
rea pagubelor de foc e mai
culantă ca ori-ce altă bancă!

In ORĂȘTIE are agentură
principală care primește
asigurări. — A se cere in-
formațiuni la administra-
ția acestei foii!

Mai nou și mai interesant!!

Cu prima Februarie a. c. voi
tipări **prețul-curent** și in
limba **română**.

Fiind foarte bogat, cine voește
a-l primi gratis, este rugat a se
adresa până in 31 l. c. la sub-
semnata firmă, căci numai așa
voi putea ști câte mii de esem-
plare se tipăresc.

Importațiune de Cafea, tea și
fructe de sud:

Romulus Pascu
Fiume.

Se caută un comerciant
harnic, pentru să așeze in Ili-
mureșană, unde ar avea un viitor
sigur și frumos!

Inserțiuni și Reclame cu prețuri moderate, primește Administrația acestei foii.

Fondată in 1903.

Fondată in 1903.

„Tipografia Nouă“ în Orăștie.

TIPOGRAFIA aceasta este provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și
fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne,
este pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt și cu acu-
rateță, precum: Opuri și broșuri, placate, bilete de logodnă și cununie, carte
și epistole, couverte in toată mărimea, note, circulare și preț-curenturi, bi-
lete de vizită, după plac și cerere, registre și imprimate pentru toate speciile
de serviciuri, bilanțuri, compturi, adrese și anunțuri. — Tipărituri de tot felul
pentru băncile românești. — Asigurăm totodată pe cei-ce doresc a ne onora cu
comandele d-nealor, că pe lângă promptitudine și acurateță, ne vom nisui ca
lucrările săvârșite in această Tipografie, să fie lipsite și de erorile de tipar.

Prețuri foarte moderate! — Executare repede!

Creamul și săpunul de benzoie mygdale
conservează mal bine fața și mâinile!

Preparatele lui Cornel Demeter

să pot căpăta in apoteca
N. Vlad, Orăștie (Szászváros).

Cream de benzoie mygdale. Creamul de benzoie mygdale ser-
vește pentru conservarea, înfrumse-
țarea și albirea feței și mânilor, dând totodată și o finețe deosebită.
Delătorează tot felul de necurățenii de pe mână și față, ca: pete, bu-
bițe, sgrăbunțe, pistenii (mitesser), și netezește sbărciturile. Conținutul
creamului acestuia e nesticăcios pentru față și mâni. Prețul 60 fileri.

Săpunul de benzoie mygdale. Săpun excelent pentru toilette. E
preparat din ingredientii foarte fine
și din plăcute mirosuri de flori. Albește și netezește pielea. Prețul 70 fileri.

Poudre Veturien. Acopere foarte bine, încât nici nu se observă
că fața este pudrată. Intrebuițată, pudra cu
creamul de benzoie mygdale, scutește de urmările neplăcute ce alt-cum
ar cauza vântul, răceala și razele soarelui. Este in culoare albă, roză
și galbină. Prețul 1 coroană.

Veturien parfem. Vera-violeta, cel mai fin parfem de
violete. Prețul 1.60 fileri.

Apa de gură „Kremsier“. Prin intrebuițarea apei acesteia nu de-
vin dinții găunoși, — delătorează dure-
rea dinților și întărește dinții și gingiile. Prin intrebuițarea apei aceș-
tea se delătorează mirosul neplăcut și greu din gură. Prin intrebui-
țarea apei acesteia cu praful de dinți „Kremsier“, devin dinții foarte
frumoși, albi. Prețul 80 fileri.

Praful de dinți „Kremsier“. Prin intrebuițarea prafului acestuia de-
vin dinții frumoși și albi. Prețul 70 fileri.

Perii de dinți, fine. Alegere mare — in diferite prețuri. — **Esență de
China.** Contra căderii părului, cu rezultat foarte bun. Prețul 1.20 fileri.
— **China tannopomada.** Pentru creșterea părului. Prețul 70 fil. —
Oleu de nucă. Extract de nuca oleica, p. conservarea părului. 1 sticlă 80 fil.

Diferite mirosuri de parfemuri franceze
de prima calitate — să capătă după măsură.

Săpunul de benzoie mygdale e cel mai bun in intrebuițare. Săpunuri
foarte fine — și deosebit plăcut mirositoare, să capătă din flori de vio-
rele, marguerite și scumpină (iorgovan) à 70 fileri, precum și săpun
de ouă a 20 fileri.

! Instrucțiuni pentru prepararea rumului, !
! a diferitelor liqueruri și diferite beuturi !

Alegere mare in perii de dinți, in diferite prețuri.